

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/215/2021
Identifikačné číslo spisu:	3114222602
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:3114222602.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a JUDr. Aleny Adamcovej v spore žalobkyne A. P. D., narodennej XX. S. XXXX, bytom A. Č.. XXX, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Danica Birošová, s. r. o., so sídlom Trenčín, Piaristická 46, IČO: 36 837 857, proti žalovanej Slovenskej sporiteľni, a. s., so sídlom Bratislava, Tomášikova 48, IČO: 00 151 653, právne zastúpenej AK JUDr. Marek Hic, s. r. o., so sídlom Martin, P. O. Hviezdoslava 10625/23B, IČO: 36 865 036, o určenie neplatnosti spotrebiteľskej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 16C/161/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 28. apríla 2020, sp. zn. 27Co/118/2019, takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a.

II. Žalobkyni p r i z n á v a voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) v poradí prvým rozsudkom zo dňa 3. októbra 2017 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti spotrebiteľskej zmluvy - Zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 24. októbra 2008. Zamietnutie žaloby odôvodnil neexistenciou naliehavého právneho záujmu na takom určení, keďže by sa ním nezabránilo žalovanému domáhať sa vrátenia poskytnutého plnenia titulom bezdôvodného obohatenia, keď vyriešiť otázku, či bolo plnené na existujúci alebo neexistujúci záväzok, možno tiež až v konaní o žalobe na plnenie; rozhodnutie o neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere by tak nevytvorilo pevný základ pre vzťah oboch strán sporu a bolo by len predpokladom ďalšej žaloby na vydanie bezdôvodného obohatenia.

2. Uznesením zo dňa 19. októbra 2018, sp. zn. 27Co/81/2018, Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase

rozhodovania odvolacieho súdu záujem spotrebiteľa na určovacej žalobe nie je potrebné preukazovať, nakoľko vyplýva z osobitného predpisu a v zmysle § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách v znení platnom v čase rozhodovania odvolacieho súdu sa spotrebiteľ môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru. Súdu prvej inštancie uložil posúdiť uplatnený nárok podľa predpisov určených na ochranu spotrebiteľa s prihliadnutím na namietané skutočnosti.

II.

3. V ďalšom konaní žalobkyňa na pojednávaní dňa 19. februára 2019 navrhla, aby súd pripustil zmenu žaloby - aby určil, že zmluva o splátkovom úvere ... je bezúročná bez poplatkov, že rozhodcovská zmluva medzi stranami sporu je neplatná a aby žalobkyni priznal náhradu trov konania; súd navrhovanú zmenu nepripustil. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom zo dňa 19. februára 2019, sp. zn. 16C/161/2014, žalobu zamietol, žalovanej priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 % a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie žalobu zamietol v celom rozsahu ako nedôvodnú, nakoľko žiadny zo žalobkyňou tvrdených dôvodov nespôsobil neplatnosť celej úverovej zmluvy, keď namietaný nedostatok obligatórnych náležitostí zmluvy vyžadovaných v ust. § 4ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. nespôsobujú neplatnosť zmluvy, ale nanajvýš spôsobujú bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru v zmysle § 4 ods. 3 tohto zákona. Tvrdenie, že zmluva nie je dostatočne určitá, jasná a zrozumiteľná žalobkyňa nepodoprela žiadnym konkrétnym skutkovým tvrdením, rovnako nekonkretizovala tvrdenie o rozpore zmluvy s dobrými mravmi - pokiaľ mienila namietat neprimeranosť odplaty, mal za to, že dohodnutá úroková sadzba 15,95 % ročne a RPMN 18,93 % neprekračuje limity vymedzené právnym predpisom. Pokiaľ žalobkyňa dôvodnosť návrhu na určenie neplatnosti celej úverovej zmluvy vyvodila poukázaním na vybrané ustanovenia všeobecných obchodných podmienok, súd prvej inštancie skonštatoval, že existencia neprijateľných zmluvných podmienok automaticky neznamená, že úverová zmluva je celá neplatná. Výtýkané ustanovenia všeobecných obchodných podmienok, ktoré majú podľa žalobkyne spôsobiť neplatnosť zmluvy ako celku, sa týkajú spôsobu splácania splátok započítaním pohľadávky z účtu v banke (poukazované ust. 7.3.2 VOP), podmienok zmien úrokovej sadzby (poukazované ust. 7.4.7, 7.4.8 VOP), následkov porušenia povinností dlžníka (poukazované ust. 7.6.1 VOP), mechanizmu doručovania písomností medzi zmluvnými stranami (poukazované ust. 10.3, 10.4 VOP), práva banky započítať pohľadávky voči dlžníkovi (poukazované ust. 14.1 VOP), zakotvenia poplatkov a nákladov (poukazované ust. 16.1.2, 16.1.3, 16.3.2 VOP), podmienok práva banky na odstúpenie od zmluvy (poukazované ust. 17.2 VOP), rozhodcovskej doložky (poukazované ust. 18 VOP), podmienok vzťahujúcich sa na vkladový účet a vkladnú knižku (časť 4 bod 4.2VOP: pozn. súdu - toto ustanovenie sa ani nevzťahuje na úverové produkty), režimu upomienok (poukazované ust. čl. II bod 2 úverových zmluvných podmienok) a možných zmien splatnosti splátok úrokov a poplatkov (poukazované ust. čl. I bod 7 úverových zmluvných podmienok). Všetko ide teda o ustanovenia, ktoré predstavujú vedľajšie dojednania, netýkajú sa základných esenciálnych obsahových náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, platná zmluva o úvere by vznikla a naďalej existovala i nebyť týchto bočných ustanovení. V prejednávanej veci preto súd dospel k záveru, že aj keby ustanovenia obchodných podmienok, na ktoré poukazuje žalobkyňa, boli naozaj neprijateľnými podmienkami, nespôsobili by neplatnosť zmluvy ako celku v žiadnom prípade tak, ako tento dôsledok vyvodila žalobkyňa.

III.

4. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudkom z 28. apríla 2020 sp. zn. 27Co/118/2019 (ďalej len „rozhodnutie odvolacieho súdu“) po odvolaní žalobkyne rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že určil zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX uzatvorenú dňa 24. októbra 2008 (ďalej aj ako „zmluva“) medzi žalobkyňou ako dlžníčkou a žalovanou ako veriteľom za neplatnú a žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100%.

5. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd poukázal na § 37, § 39, § 52 ods. 1, § 53 ods. 1, ods. 5 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, § 2 písm. a), písm. b), § 3 ods. 1, ods. 2, ods. 10, ods. 11, § 4 ods. 1 až 3 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 1 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 238/2008 Z. z. a § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch. V súvislosti s námietkou o nedostatku vecnej pasívnej legitímácie na strane žalovanej uviedol, že tak na strane žalobkyne, ako aj na strane žalovanej je danosť vecnej legitímácie byť stranami sporu, keďže sú nositeľmi hmotnoprávneho vzťahu v ktorom má pôvod žalobou uplatnený nárok. Postúpením pohľadávky totiž neprechádza na postupníka celý záväzkový vzťah, z ktorého pohľadávka vznikla, predmetom postúpenia je len právo na plnenie a vo veci určenia neplatnosti úverovej zmluvy, o ktorú išlo tiež v posudzovanom prípade, bola žalovaná vecne pasívne legitimovaná, keďže dotknutú zmluvu so žalobkyňou uzavrela práve ona, preto sa žalobkyňa domáhala neplatnosti zmluvy správne voči nej. Právnym základom dotknutého zmluvného vzťahu bola zmluva o úvere, teda spotrebiteľská zmluva podľa § 52 Občianskeho zákonníka s dopadom zákona č. 258/2001 Z. z. a Smernice rady 93/13 EHS. Odvolací súd ďalej uviedol, že súdnej kontrole podrobil zmluvné ustanovenia tak podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka o vadnosti právneho úkonu, ako aj podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch, Zákona ochrane spotrebiteľa a podľa ustanovení o súdnej kontrole neprijateľnosti zmluvných podmienok z toho aspektu, či sú spôsobilé vytvoriť značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, keďže žalovaná v priebehu konania neunesla dôkazné bremeno, že zmluvné podmienky boli individuálne vyjednané.

6. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie konštatoval, že nebolo možné dospieť k inému záveru, ako o neplatnosti úverovej zmluvy v celom jej rozsahu. K jednotlivým článkom zmluvy odvolací súd uviedol, že žalovaná poskytla žalobkyňi úver nižší ako je uvedený v zmluve, a to o sumu rovnajúcu sa spracovateľskému poplatku. Zahrnutie takéhoto nákladu do celkovej ceny úveru bolo neprípustné, pretože nezodpovedalo dikcii § 2 písm. a/ zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľskom úvere (ďalej ako „zákon č. 258/2001 Z. z.“). Odvolací súd splácanie sumy úveru neposkytnutej na ekonomické využitie, posúdil ako neprijateľnú podmienku, odporujúcu ratio legis inštitútu úveru. Žalobkyňa prakticky od počiatku poukazovala na uvedenú vadu týkajúcu sa výšky poskytnutého úveru, predstavujúcej najesenciálnejšie zmluvné dojednanie, napriek tomu súd prvej inštancie nielenže uzavrel, že vady esenciálnych podmienok úveru nezistil, námietkou žalobkyne sa vôbec nezaoberal a odôvodnení s ňou nevysporiadal, čo indikovalo naplnenie § 365 ods. 1 písm. 1 písm. d), f) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“) a okolnosti veci viedli odvolací súd k záveru o neplatnosti zmluvy podľa § 37 ods. 1 a § 39 zákona č. 40/1964 Občiansky zákonník. K povinnosti zaplataenia spracovateľského poplatku odvolací súd uviedol, že daný poplatok bol neprijateľný pre jeho neurčitosť, nakoľko žalovaná bližšie nešpecifikovala, aké skutočné plnenie, za ktoré mala zaplatiť už v čase poskytnutia úveru nezanedbateľný poplatok vo výške 189,14 €, žalobkyňa dostala. Takéto vedľajšie plnenie si žalobkyňa zjavne neobjednala, ani individuálne nevyjednala a neslúžilo na jej prospech, ale výlučne na prospech žalovanej, čím nadobudlo vlastnosť neprijateľnosti) čl. I. zmluvy v spojení s bodom 2. písm. B/ Formulára).

7. Ako neprijateľné vyhodnotil odvolací súd tiež zmluvné ustanovenia umožňujúce inkasovať od žalobkyne tiež iné poplatky, a to za predčasné splatenie úveru percentuálnej výške v závislosti od predčasne splatenej sumy (bod 4 písm. A/ Formulára), poplatky za upomienky vo výške 25 eur za každú, s možnosťou jednostrannej zmeny ich výšky podľa Sadzobníka VOP, na ktoré odkazuje čl. bod 2 zmluvy, poplatok za správu úveru vo výške 1,99 eura s možnosťou jednostrannej zmeny jeho výšky (čl. I. bod 1 zmluvy).

K poplatku za predčasné splatenie úveru, odvolací súd konštatoval, že č. 258/2001 Z. z. garantuje právo na splatenie spotrebiteľskej zmluvy pred lehotou, pričom žalovaná napriek tomu podmienila uplatnenie tohto práva splnením podmienky banky v podobe finančnej straty. Touto zmluvnou podmienkou došlo bez zodpovedajúceho dôvodu k negatívnym dôsledkom dopadajúcim na žalobkyňu, zakladajúcim vo vzťahu k nej nerovnovážny stav, pričom poplatok za predčasné splatenie úveru bol ako neprijateľná zmluvná podmienka určený v zmysle § 3 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa so zaradením do databázy neprijateľných zmluvných podmienok.

V súvislosti s výškou poplatku za upomienky odvolací súd uviedol, že táto neodzrkadľovala reálnu výšku nákladov s ňou spojených, preto mala charakter zmluvnej pokuty, ktorú by bolo potrebné zarátat' podľa § 53b ods. 1 OZ, § 3a nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. do tzv. „sankčného stropu“, preto zmluvná pokuta koncipovaná žalovanou ako pokuta predstavovala obchádzanie zákona predstavujúcim nekalú obchodnú praktiku. Ani v tomto prípade žalovaná nepreukázala, že by boli vyššie uvedené poplatky so žalobkyňou výslovne dojednané a vôbec platne písomne dojednané, hoci súčasťou zmluvy je ustanovenie o tom, že Všeobecné podmienky a Sadzobník, sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy, do obsahu ktorých žalobkyňa ako spotrebiteľ nemohla nijakým spôsobom zasiahnuť a s ich obsahom oboznámená ani nebola, keď žalovaná opak nepreukázala.

8. Podľa odvolacieho súdu obsah dokumentov na ktoré odkazuje zmluva v čl. I. body 1, 2, 5, 7 až 9 a čl. II. body 2, 3, 4 nebol priamo inkorporovaný do textu samotnej zmluvy, ani nebolo preukázané splnenie si informačnej povinnosti oboznámenia s ich obsahom, v dôsledku čoho ich nebolo možné považovať za platnú súčasť zmluvy, preto bolo podľa odvolacieho súdu ne hospodárne a nadbytočné zaoberať sa ich obsahom a dodal, že nekalé obchodné praktiky sú zakázané (§ 7 zák. o ochrane spotrebiteľa), a v prípade ak by sa stali súčasťou zmluvy, boli ako celok neudržateľné. S príkladným poukázaním na konkrétne ustanovenia VOP spôsobujúce ich nezrozumiteľnosť odvolací súd uzavrel, že nemožno pochybovať o takom objeme neprijateľných podmienok vo VOP, ktoré by spravodlivo a udržateľne mohli viesť k odlišnému záveru ako o absolútnej neplatnosti zmluvy ako celku, a to aj v prípade, ak by nebola zistená existencia inej vady právneho úkonu diskvalifikujúca VOP z toho, aby boli považované za platnú súčasť uzatvorenej zmluvy.

9. Najväčšiu pozornosť bolo podľa odvolacieho súdu potrebné venovať základným parametrom úveru obsiahnutým v čl. I bod 1 samotnej úverovej zmluvy, trpiacim vnútornou rozpornosťou, neurčitosťou a nesprávnosťami, hoci predstavujú podľa § 4 ods. 1, 2 zákona č. 258/2001 Z. z. obligatórne povinné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, absenciou ktorých nie je síce spôsobilá privodiť záver o neplatnosti zmluvy, avšak v spojení s ďalšími zistenými závažnými vadami, ktorými zmluva trpí a vo svetle tiež ich nesprávnosti, neurčitosti a nezrozumiteľnosti, bolo nevyhnutné posúdenie jej absolútnej neplatnosti.

10. Odvolací súd označil za neprijateľné tiež znenia čl. I bod 5 až 8, čl. II bod 3 až 5 a zdôraznil, že obe tieto zmluvné podmienky neprimeraným spôsobom obmedzili zmluvnú autonómiu žalobkyne ako spotrebiteľky a spôsobili nerovnováhu v právach a povinnostiach dodávateľa a spotrebiteľa neakceptovateľným spôsobom, keďže predformulovaný súhlas nemožno považovať za individualizovaný prejav vôle spotrebiteľa s úkonom, na ktorý sa tento výslovne požaduje. Taktiež formulácia „akákoľvek zmluvná povinnosť“, trpí vadou neurčitosti, nekonkrétnosti a neudržateľnosti vo svetle prijateľnosti podľa § 53 ods. 4 písm. a) Občianskeho zákonníka. Nesprávne uvedenie výšky úveru bolo odzrkadlené tiež v nesprávne, v neprospech žalobkyne, uvedenej RPMN.

11. K obrane žalovanej uplatnenej pred súdom prvej inštancie odvolací súd uviedol, že legislatívna úprava, ako aj súdna prax štandardne zabezpečuje ochranu spotrebiteľa pred konaním, ktoré ho môže poškodzovať. Praktika rozporná s požiadavkami odbornej starostlivosti je spôsobilá podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa, vo vzťahu k výrobku alebo službe, ktorému je adresovaná, sa považuje za klamlivé konanie (nekalú obchodnú praktiku), keďže dodávateľ nesmie klamať a zavádzať spotrebiteľa, resp. uvádzať lživé, neúplné, nepresné, nejasné údaje, navyiac spracované do zjavne zámerne zložitej konštrukcie. Pre priemerného bežného spotrebiteľa, ktorému bola táto zmluva určená, nemusela byť výkladom či už sporného ustanovenia o výške úveru, ako aj ďalších zložito konštruovaných parametrov, bez odborných znalostí termínov a obdobných nekalých praktík dodávateľov pochopiteľná a teda nebolo dôvodné legitímne očakávať, že žalobkyňa zmluvu bez rozumných pochybností o jej obsahu musela aj adekvátne vnímať.

12. Záverom odôvodnenia svojho rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že dotknutá zmluva prakticky nemá ustanovenie, ktoré by nebolo postihnuté vadou pri jej konštruovaní vo vzťahu k podstatným parametrom zmluvy buď neurčito, nevyvážené, hrubo v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľky,

nebolo možné hovoriť o tzv. šikanóznom výkone práva zo strany žalobkyne.

IV.

13. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. e), písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

14. V súvislosti s uplatnením dovolania podľa § 420 písm. e) CSP dovolateľka poukázala na záver obsiahnutý v ods. 90 rozhodnutia odvolacieho súdu, týkajúci sa množstva a závažnosti väd dotknutej spotrebiteľskej zmluvy, ktoré však v iných sporoch týkajúcich sa obdobných zmlúv iné súdy nekonštatovali, čo podľa dovolateľky narúša zdanie sa nestrannosti konajúceho sudcu (celého odvolacieho senátu) a preto rozhodoval vylúčený sudca.

15. Porušenie práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP vzhľadom dovolateľka v tom, že odvolací súd svoje rozhodnutie založil na úplne odlišných právnych a skutkových dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom žalovaná nemala možnosť sa k uvedenému vyjadriť, či namietať, čím sa stalo jeho rozhodnutie v celom rozsahu nepredvídateľným, teda prekvapivým a tiež došlo k porušeniu princípu kontradiktórnosti, v dôsledku nemožnosti strany vyjadriť sa k novým skutočnostiam a k inému možnému právnomu posúdeniu veci.

16. V danej súvislosti dovolateľka s poukazom na § 382 až 385 CSP namietla, že odvolací súd aplikoval iné predpisy ako boli uvedené v rozhodnutí súdu prvej inštancie, pričom žalovaná nebola súdom vyzvaná na vyjadrenie sa k možnému použitiu iného právneho predpisu. Odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, zjavne vychádzal z iného skutkového stavu, ktorý by bol zákonným skutkovým podkladom len v prípade, ak by odvolací súd doplnil alebo zopakoval dokazovanie na povinne nariadenom pojednávaní. Súd však v rozpore o. i. s § 385 CSP pojednávanie nenariadil, čím žalovanej neumožnil k uvedenému sa vyjadriť. Daným procesným postupom bola podľa dovolateľky porušená zásada priamosti, ústnosti, kontradiktórnosti a možnosti vyjadriť sa ku všetkému, čo vyšlo v konaní najavo.

17. V súvislosti s konštatovaním odvolacieho súdu (ods. 59, 74 a ďalšie), že podrobil súdnej kontrole zmluvné ustanovenia tak podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka o vadnosti právneho úkonu, ako aj podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch, Zákona o ochrane spotrebiteľa, tiež podľa ustanovení o súdnej kontrole neprijateľnosti zmluvných podmienok dovolateľka namietla neurčitost', keďže neboli uvedené konkrétne použité právne normy, čo taktiež považovala za vadu, ktorou došlo k nesprávnemu procesnému postupu znemožňujúcim jej uskutočňovať svoje práva.

Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplynulo, že boli aplikované napr. ustanovenia § 53 ods. 4 písm. l) OZ a § 53 ods. 4 písm. a) OZ, pričom išlo nielen o právne predpisy neaplikované súdom prvej inštancie, ale išlo o aplikáciu významnú, keďže na základe aplikácie týchto ustanovení súd vyvodil záver o údajne nekalých praktikách a o údajne neprijateľných zmluvných podmienkach, ktoré skutočnosti mali byť v súhrne dôvodom odôvodňujúcim samotné rozhodnutie o údajnej neplatnosti zmluvy. Súd prvej inštancie sa prípadnou absenciou povinných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa zákona o spotrebiteľských úveroch vôbec nezaoberal, odvolací súd sa však údajnou absenciou takýchto povinných náležitostí zmluvy zaoberal. Prvoinstančný súd vôbec nezisťoval všetky ustanovenia zmluvy, súd odvolací však uviedol, že neboli zistené prekážky na vykonanie súdnej (ex off) kontroly a to všetkých zmluvných podmienok (čo predpokladá skutkové ustálenie ich obsahu), pričom aj tieto boli interpretované inak ako v prípade súdu prvej inštancie. Z uvedeného je zrejmé, že odvolacie rozhodnutie bolo založené na nových skutočnostiach, odvolacím súdom doplnených a zmenených bez zabezpečenia zákonného podkladu. Išlo tak o dôvody nové, stranou nepredvídateľné, spôsobujúce prekvapivosť rozhodnutia. V danej súvislosti dovolateľka rovnako namietla nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu.

18. Odvolací súd sa podľa dovolateľky nevyporiadal ani so závermi dlhodobo konštantne judikovanými NS SR, že „žalovať na určenie nie je možné tam, kde je možné žalovať priamo na splnenie povinnosti

podľa § 80 písm. b/ O.s.p.“ (R 17/1972, , resp. uznesenie najvyššieho súdu zo 14. mája 2014 sp. zn. 7Cdo/46/2013), že „určovací žaloba nie je spravidla opodstatnená najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu“ (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/112/2004), a so záverom ústavného súdu „Aj keď je ochrana spotrebiteľov neoddeliteľnou súčasťou súčasného súkromného práva a postavenie spotrebiteľov je potrebné brať vážne, ochranu spotrebiteľov je nutné interpretovať triezvo, neutrálne ako akékoľvek iné právne inštitúty“ (rozhodnutie č. k. PL. ÚS 11/2016, ZNUÚS 1/2018).

19. Dovolateľka tiež namietla nevysporiadanie sa odvolacieho súdu s aplikáciou ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z. účinného od 1. januára 2018, t. j. dávno po uzavretí zmluvy a dávno po začatí sporu a v tomto smere sa nevysporiadala ani s princípmi materiálneho právneho štátu ako sú zákaz retroaktivity, právna istota a legitímne očakávanie.

20. Odvolací súd podľa dovolateľky taktiež nezohľadnil, že z prieskumu sú vylúčené transparentné cenové dojednania a dojednania, ktoré sú odrazom zákonného pravidla (napr. C - 34/13, výrok II).

21. Z celého odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je podľa dovolateľky zrejmé, že posudzoval všeobecné podmienky odtrhnuto od konkrétnych okolností, zaoberal sa ustanoveniami, ktoré sa právneho vzťahu vôbec netýkali, čo znamená, že takýto prieskum spotrebiteľskej prijateľnosti vykazuje všetky parametre prieskumu abstraktného.

22. K uplatneniu dôvodu dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka s poukazom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/322/2009, 5Cdo/210/2009, 2Cdo/277/2008 namietla, že rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. možnosť jeho vydania, záviselo podľa nej o. i. od riešenia otázky, či možno vydať rozhodnutie v odvolacom konaní za situácie, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných, zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvého stupňa, pričom zároveň odvolací súd účastníkovi konania neumožní vyjadriť sa k jeho iným (odlišným) právnym záverom, teda účastník konania nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa nejavili ako významné - tak, aby išlo o rozhodnutie zákonné, to je i tzv. neprekvapivé.

23. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti žalovaná navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

24. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolanie považuje v celom rozsahu za nedôvodné, neopodstatnené a účelovo podané, preto ho navrhla odmietnuť.

V.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej nie je dôvodné.

26. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti.

27. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Pokiaľ zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovoláním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

28. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

29. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

30. V danom prípade z dovolania žalovanej jednoznačne vyplýva, že napáda rozsudok odvolacieho súdu v celom jeho rozsahu na základe ustanovení § 420 písm. e/, písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

31. Podľa § 420 písm. e/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

32. Dôvody, pre ktoré je možné sudcu považovať za vylúčeného, určuje § 49 ods. 1 a 2 CSP. Sú nimi jeho pomer k sporu a jeho pomer k stranám, ich právnym zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní. Pomer k veci môže vyplývať predovšetkým z priameho právneho záujmu sudcu na prejednávanej veci (keby bol sám stranou sporu alebo rozhodnutím by bol priamo dotknutý na svojich právach) a ďalej ak získal poznatky iným spôsobom ko dokazovaním (napr. ako svedok). Dovolací súd, postupujúc v zmysle rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/153/96, publikovaného pod č. 59 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk najvyššieho súdu č. 5-6/1997, obsahujúceho záver, že neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle § 237 písm. g/ OSP (teraz § 420 písm. e/ CSP) posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak než ju posúdil súd nadriadený súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval, ak k námietke boli uvedené nové skutočnosti, nezistil dôvody, pre ktoré by mal byť vo veci konajúci senát odvolacieho súdu vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, pričom dovolateľkou uvedené dôvody sú iba jej kritickými názormi týkajúcimi sa postupu senátu prejednávajúceho spor a nespĺňajú žiadne z kritérií zaujatosti sudcu daných v § 49 CSP.

33. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj sp. zn. 1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

34. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné,

zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

35. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

36. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04).

37. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

38. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnemu rámcu, ktorý zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných ústavou.

39. Žalovaná v rámci dôvodov dovolania odvodených z § 420 písm. f) CSP vzhľadla porušenie svojho práva na spravodlivý proces v tom, že odvolací súd aplikoval v prejednávanej veci iné predpisy ako boli uvedené v rozhodnutí súdu prvej inštancie, pričom žalovaná nebola súdom vyzvaná na vyjadrenie sa k možnému použitiu iného právneho predpisu, preto považuje rozhodnutie za prekvapivé.

40. Podľa § 382 CSP, ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

41. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre definoval tzv. prekvapivé rozhodnutie, o ktoré ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných, zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvého stupňa, pričom zároveň odvolací súd účastníkovi konania neumožní vyjadriť sa k jeho iným (odlišným) právnym záverom, teda účastník konania nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa nejavili ako významné (m. m. II. ÚS 407/2016).

42. V uznesení zo dňa 27. novembra 2019, sp. zn. 3Obdo/96/2019, najvyšší súd vyslovil, že o prekvapivé rozhodnutie ide vtedy, ak odvolací súd nepostupoval v zmysle ustanovenia § 382 CSP, a zároveň pri svojom rozhodovaní použil ako rozhodujúce zákonné ustanovenie, ktoré v konaní pred súdom prvej inštancie nebolo použité, a ktorého aplikácie sa v priebehu sporu strany nedomáhali, a to ani v priebehu odvolacieho konania. O „nové“ ustanovenie právneho predpisu nejde ani vtedy, ak už bolo

predmetné ustanovenie aplikované v skoršom štádiu konania, napr. v skoršom rozhodnutí súdu prvej inštancie (zrušenom na základe použitia opravných prostriedkov), alebo ak jeho možná aplikácia bola posudzovaná v predchádzajúcom kasačnom rozhodnutí odvolacieho súdu (R 48/2020).

43. Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 52/2019 z 1. apríla 2020 taktiež vyplýva, že „Prekvapivosť rozhodnutia môže spočívať v aplikácii právnej normy, ktorá dosiaľ v konaní nebola použitá sporovými stranami ani súdom, alebo v zmene právneho názoru súdu vyvolanej dôkazom vykonaným alebo skutočnosťou zistenou až v odvolacom konaní, ku ktorým sa účastník nemal možnosť vyjadriť. Posúdenie, či v danom prípade ide o prekvapivé rozhodnutie, bude vždy závisieť od konkrétnych skutkových okolností. Iba odlišná interpretácia totožného zákonného ustanovenia aplikovaného na zhodný skutkový stav nemôže spôsobiť prekvapivosť napadnutého rozhodnutia.

44. V danom prípade z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd nevychádzal zo žiadnych nových dôkazov a „nových skutkových zistení“ (ku ktorým by v zmysle stanoviska ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/2014 zo 7. mája 2014 musel sťažovateľke umožniť vyjadriť sa), neaplikoval iné (nové) zákonné ustanovenie. V uznesení zo 19. októbra 2018 sp. zn. 27Co/81/2018, ktorým zrušil predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie z 3. októbra 2017, odvolací súd v ods. 18 poukázal na potrebu posúdiť žalobu pre prípadne zistenú neprijateľnosť zmluvných podmienok a pre prípadne zistený rozpor s právnou úpravou spotrebiteľských úverov, čo súd prvej inštancie po vrátení veci aj vykonal, ako to vyplýva z ods. 13. a 21. jeho rozhodnutia. Hoci súd prvej inštancie vo svojom v poradí druhom rozsudku neuviedol (nepoukázal na) ustanovenie § 53 ods. 4 písm. l) OZ a § 53 ods. 4 písm. a) OZ, z jeho ods. 21 je zrejmé, že súd prvej inštancie sa otázkou neprijateľnosti podmienok predmetnej spotrebiteľskej zmluvy zaoberal aj v intenciách týchto ustanovení. Žalovaná zároveň mala možnosť vyjadriť sa k prijateľnosti, či neprijateľnosti zmluvných podmienok a aplikácii právnej úpravy spotrebiteľských úverov aj na pojednávaní uskutočnenom dňa 19. októbra 2019 (po vrátení veci odvolacím súdom). Odvolací súd vychádzal zo skutkových zistení súdu prvého stupňa, ale dospel k inému právnemu záveru.

45. V danom prípade nedošlo v odvolacom konaní k aplikácii právnej normy, ktorá dosiaľ v konaní nebola použitá sporovými stranami ani súdom, ani k zmene právneho názoru súdu vyvolanej dôkazom vykonaným alebo skutočnosťou zistenou až v odvolacom konaní, ku ktorým by sa žalovaná nemala možnosť vyjadriť. Z uvedených dôvodov sa podľa dovolacieho súdu nejedná o prekvapivé rozhodnutie.

46. V súvislosti s dovolateľkou namietaným neurčito vymedzeným označením právnych noriem, ktoré boli vo veci aplikované, vzhľadom na konštatovanie odvolacieho súdu v ods. 59, 74 a ďalších, dovolací súd uvádza, že odpoveď na otázku, aké konkrétne právne normy odvolací súd aplikoval pri posudzovaní veci možno nájsť najmä v ods. 35 až 53, 57, 67, 79 a 90 jeho rozhodnutia.

V danej súvislosti dovolateľka namietla tiež nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu. K tomuto dôvodu najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry EŠLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

47. Odvolací súd sa podľa dovolateľky taktiež nevyporiadal so závermi dlhodobu konštantne judikovanými NS SR, týkajúcimi sa opodstatnenosti podania žaloby o určenie neplatnosti právneho úkonu. Z ods. 31 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je však podľa dovolacieho súdu zrejmé, že uvedenej otázke sa odvolací súd dostatočne venoval, keď uviedol: „Pôvodná právna úprava (platná a účinná v čase podania žaloby, zakotvená v Občianskom súdnom poriadku) neobsahovala všeobecné ustanovenie, ktoré by *expressis verbis* upravovalo prípustnosť žalobného návrhu na určenie právnej skutočnosti. Už v tom čase však v niektorých prípadoch hmotné právo (osobitný predpis) pripúšťalo žaloby na určenie právnej skutočnosti, ktorou je tiež neplatnosť právneho úkonu, pričom v konkrétnostiach posudzovanej veci takýmto osobitným predpisom bol zákon č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa, ktorý v ust. § 3 ods. 5 umožňoval (a tiež ďalej umožňuje) spotrebiteľovi domáhať na súde ochrany svojho práva proti porušovaniu práv a povinností ustanovených zákonom. Súdna prax totiž považovala, a tiež považuje určovaciu žalobu za jeden z právnych prostriedkov ochrany spotrebiteľa, ktorým je tiež žaloba o neplatnosť právneho úkonu. Pri hodnotení naliehavosti právneho záujmu v spotrebiteľských zmluvách je totiž potrebné vychádzať z princípov zvýšenej ochrany spotrebiteľa daných nielen komunitárnou, ale aj vnútroštátnou právnou úpravou, naplneniu ktorých môže dôjsť iba vtedy, ak bude spotrebiteľovi umožnený reálny prístup na súd, a to so zvýšenou ingerenciou súdu, naplnenie ktorej v spotrebiteľskej veci je dané zreteľom na základné interpretačné pravidlo, a to ochranu slabšej strany spotrebiteľa.“.

48. Dovolaťka tiež namietla nevysporiadanie sa odvolacieho súdu s aplikáciou ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z. účinného od 1. januára 2018, k danej otázke sa však odvolací súd vyjadril v ods. 32 svojho rozhodnutia.

49. Odvolací súd sa podľa dovolateľky taktiež nevysporiadal so skutočnosťou, že z prieskumu sú vylúčené transparentné cenové dojednania a dojednania, ktoré sú odrazom zákonného pravidla (napr. C - 34/13, výrok II). K danej skutočnosti sa odvolací súd vyjadril v ods. 67, z ktorého vplýva, že cenové dojednania v zmluve nepovažoval za transparentné.

50. Žalovaná prípustnosť podaného dovolania vyvodila aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

51. Dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. možnosť jeho vydania, záviselo podľa dovolateľky o. i. od riešenia otázky, či možno vydať rozhodnutie v odvolacom konaní - za situácie, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvého stupňa, pričom zároveň odvolací súd účastníkovi konania neumožní vyjadriť sa k jeho iným (odlišným) právnym záverom, teda účastník konania nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa nejavili ako významné - tak, aby išlo o rozhodnutie zákonné, to je i tzv. neprekvapivé.

52. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

53. Najvyšší súd k námietke dovolateľky poukazuje na body 40. až 45. tohto rozhodnutia a uvádza, že dôvod, pre ktorý odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie spočíval v posúdení skutkových

okolností v intenciách § 53 OZ, ktoré sa nezhodovalo s posúdením súdu prvej inštancie. Jeho rozhodnutie nezáviselo na vyriešení si dovolaním nadnesenej právnej otázky. Dovolanie pritom nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie prípadných nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci; dovolací súd v dovolacom konaní nemôže formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018).

54. Dovolateľka v dovolaní nevymedzila riadne právnu otázku, na ktorej mal založiť svoje rozhodnutie odvolací súd a pri riešení ktorej by malo dôjsť k odklonu od doterajšej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Pokiaľ by dovolací súd nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania v tejto časti, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

55. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie v tejto časti nie je procesne prípustné, ktorá okolnosť by sama o sebe bola dôvodom na odmietnutie dovolania.

56. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie v časti, v ktorej konštatoval prípustnosť dovolania žalovaného z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, zamietol ako nedôvodné podľa § 448 CSP.

57. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne v súlade s § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

58. Toto rozhodnutie prijal senát dovolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.